

Expertvisie XVII – mr. Theo Gommer – Wat doen we met de pensioenverplichtstelling? Afschaffen maar!

ONL en ik krijgen veel vragen over de verplichtstelling. We kennen in Nederland een kleine en een grote verplichtstelling. De kleine betekent dat een bedrijf een pensioenregeling moet aangaan met zijn werknemers, maar zelf mag kiezen waar hij deze onderbrengt. Dit is vaak geregeld in de cao. De grote verplichtstelling is belangrijker. Dat betekent niet alleen een verplichte regeling maar ook een verplichte uitvoerder; een bedrijfstakpensioenfonds zoals de bouw, metaal, maar ook kappers, horeca, landbouw etc. Zo'n kleine 80 fondsen kennen we in Nederland.

Daarnaast kennen we in Nederland nog zo'n 10 beroepspensioenfondsen, deze zijn verplicht als je een bepaald beroep uitoefent: voor de meeste medische beroepen, notarissen en ook loodsen. Een medicus kan echter ook onder het ABP vallen of onder het pensioenfonds Zorg & Welzijn.

De meeste bedrijfstakpensioenfondsen (Bpf) presteren slecht, de gemiddelde dekkinggraad ligt (ver) onder de 100%, terwijl ze een dekkinggraad nodig hebben van zo'n 130%. En ze kennen vaak een suboptimale regeling, vaak tot een beperkt salaris. Daarnaast zijn de meeste bedrijfstakpensioenfondsen redelijk vergrijsd, zodat een werkgever met jonge werknemers een (relatief) hoge premie moet betalen.

Tot slot zijn nagenoeg alle Bpf's gebaseerd op een zogenaamde uitkeringsovereenkomst (middelloon). Kan dat niet waargemaakt worden, dan kan er afgestempeld worden (gekort). Dat betekent de facto dat ook een Bpf-regeling gewoon afhankelijk is van rendement en levensverwachting en dus eigenlijk gewoon een premieovereenkomst (beschikbare premieregeling/DC) is. De ogenschijnlijk 'harde toezegging' is dus gewoon boterzacht.

In de jaren 50 van de vorige eeuw zijn Bpf's gestart met als doel een goede, betaalbare pensioenregeling, waardoor tevens de concurrentie in de branche op de arbeidsvoorwaarde pensioen niet kon en nodig was. Toen was dat prima.

De vraag anno 2017 is inmiddels echter of Bpf's niet een beetje achterhaald zijn?

De toezegging is zoals gesteld boterzacht. De pensioenen suboptimaal. Werknemers blijven niet meer 40 jaar in dezelfde branche. Waardeoverdracht kan al heel lang niet meer gezien de te lage dekkinggraad. Heel veel fondsen kennen kleine pensioentjes, die vervolgens op pensioendatum worden afgekocht (na 2018 mogen ze die overdragen). ZZP-ers hebben al helemaal geen recht op waardeoverdracht. En er wordt al jarenlang niet geïndexeerd – en dat zal nog lang zo blijven – waardoor het (al matige) middelloonpensioen nog verder uitholt in waarde. Laat staan als er ook nog eens afgestempeld is. En dat allemaal tegen een hoge premie.

Vervolgens vechten inmiddels een aantal Bpf's met elkaar om dezelfde werkgever?? Werkgevers worden niet alleen geconfronteerd met dwangbevelen met jarenlang terugwerkende kracht. Maar het ene Bpf claimt een werkgever, die al vanaf het begin van het bedrijf bij een ander Bpf zit? En als het Bpf het beter uitkomt dat een werkgever niet met terugwerkende kracht wordt aangesloten, wordt op 'blauwe ogen' geloofd dat er een kwalitatief vergelijkbare eigenregeling is. Wordt een vrijstelling gegeven, en is de werknemer de dupe. Dit alles wordt vergaand verjuridificeerd waardoor een werknemer of werkgever zich voelt als 'David tegen Goliath' (*), (**).

En dat noemt zich dan 'sociale partners'.....

Werkgevers willen vaak best een betere pensioenregeling aanbieden, maar zitten gevangen in de verplichtstelling. En doen 'dus maar niets'. En de werknemer is weer de dupe.

Tot slot moeten we ons in allerlei 'Europees rechtelijke' bochten gaan wringen als het nieuwe pensioenstelsel geïntroduceerd wordt om 'solidariteit' primair bepalend te laten zijn en de verplichtstelling - die juridisch gewoon een inbreuk is op vrije mededinging - als uitzondering te houden.

Kortom, vervang de verplichtstelling door een (minimale wettelijke) pensioenplicht, met de optie om te optimaliseren op basis van de cao en/of individuele en laat de markt z'n werk doen! Ik schreef al eerder: de verplichtstelling houdt elke innovatie en vernieuwing tegen. Gelukkig graven ze hun eigen graf. En zo is het!

(*) David won!

(**) Er zijn gelukkig ook veel 'nette' Bpf's. Maar helaas een paar rotte appels...

Dit artikel verscheen eerder op:
<http://onl.nl/nieuws/expertvisie-xvii-mr-theo-gommer-we-pensioenverplichtstelling-afschaffen/>